

STUPŇOVÁNÍ PŘÍDAVNÝCH JMEN

	Positiv	[Mezistupeň]	Komparativ	Superlativ	[Super-superlativ]
	---	-ėlesnis, -ė -ėliau	-esnis, -esnė -iau	-iausias, -iausia -iausia	visų + superlativ pats, pati + superlativ
m	gėras žalias saldūs	gerėšnis žalėšnis saldėšnis	gerėšnis žalėšnis saldėšnis	geriausias žaliausias saldžiausias	visų geriausias / pats geriausias visų žaliausias / pats žaliausias visų saldžiausias / pats saldžiausias
f	gerà žalià saldì	gerėšnė žalėšnė saldėšnė	gerėsnė žalėsnė saldėsnė	geriausia žaliausia saldžiausia	visų geriausia / pati geriausia visų žaliausia / pati žaliausia visų saldžiausia / pati saldžiausia
pred.	gėra žalia saldù	gerėliau žalėliau saldėliau	geriau žaliau saldžiau	geriausia žaliausia saldžiausia	visų geriausia visų žaliausia visų saldžiausia

1. Litevské přídavné jméno má tři hlavní stupně: pozitiv, komparativ a superlativ.

Komparativ:

maskulinní tvary odvozujeme od kmene pozitivu za pomoci sufixu *-esnis*;
femininní tvary odvozujeme od kmene pozitivu za pomoci sufixu *-esnė*;
predikativní tvary odvozujeme od kmene pozitivu za pomoci sufixu *-iau*.

Poznámka 1: pro skloňování komparativních tvarů mužského rodu – *gerėšnis, žalėšnis, saldėšnis* – zavedeme speciální vzor (viz přehled skloňování přídavných jmen, paradigma č. III). Od skloňování ostatních adjektiv na *-is* – *medinis, auksinis* apod. – se liší tvary V. sg., N. pl. a D. pl. Skloňování komparativních tvarů ženského rodu – *gerėsnė, žalėsnė, saldėsnė* – se nijak neliší od skloňování ostatních ženských adjektiv na *-ė* (*medinė, auksinė* apod.).

Poznámka 2: Komparativní tvary se nejvíc uplatňují v srovnávacích větách. Naučme se dvě litevské srovnávací konstrukce:

Kompar. + už + A.sg./pl.:

Jonas aukštesnis už Petrą. (Jan je vyšší než Petr.)
Aldona protingesnė už Saulių. (Aldona je chytřejší než Saulius.)
Mes stipresni už jus. (My jsme silnější než vy.)

Kompar. + negu + N.sg./pl.:

Jonas aukštesnis negu Petras. (Jan je vyšší než Petr.)
Aldona protingesnė negu Saulius. (Aldona je chytřejší než Saulius.)
Mes stipresni negu jūs. (My jsme silnější než vy.)

Superlativ:

maskulinní tvary odvozujeme od kmene pozitivu za pomoci sufixu *-iausias*;
femininní tvary odvozujeme od kmene pozitivu za pomoci sufixu *-iausia*;
predikativní tvary odvozujeme od kmene pozitivu za pomoci sufixu *-iausia*.

Poznámka 1: superlativní tvary – *geriausias, -ia; žaliausias, -ia; saldžiausias, -ia* – se skloňují podle vzoru *žalias, žalia* (viz. přehled skloňování přídavných jmen, paradigma č. II).

Poznámka 2: musíme důsledně dbát na proměnu $t \leftrightarrow č$ $d \leftrightarrow dž$ v důsledku palatalizace:
kietas ↔ *kiečiausias*, *kietà* ↔ *kiečiausia*, *saldus* ↔ *saldžiausias*, *saldì* ↔ *saldžiausia*.

Poznámka 3: Dochází k formální homonymii femininních a predikativních tvarů, avšak zůstává platné syntaktické vymezení: femininní tvary především plní funkci atributu a predikativní se uplatňují pouze v predikátu:

(f): *Tai buvo maloniausia dovana.* To byl nejmilejší dárek.

(pred.): *Man čia maloniausia.* Zde je mi nejmileji.

2. Mezistupeň se sufixy *-ėlesnis, -ėlesnė (gerėlėsnis, -ė; žalėlėsnis, -ė; saldėlėsnis, -ė)* je deminutivní varianta komparativu. Vlastnost, kterou vyjadřujeme těmito tvary, se kvantitativně „nachází“ mezi pozitivem a komparativem, např.:

geras oras : dobré počasí →

→ *gerėlesnis oras* : [jen trochu] lepší počasí

→ *geresnis oras* : [hodně] lepší počasí

3. Tzv. *super-superlativ* je konstrukce, složena se zájmen *pats, pati*, resp. *visų* a superlativu adjektiva. U predikativních tvarů se může uplatnit pouze zájmeno *visų*. Je ekvivalentní s českou konstrukcí typu „nejlepší ze všech“:

pats geričiausias, pati geričiausia; resp. *visų geričiausias, visų geričiausia*

pats žaličiausias, pati žaličiausia; resp. *visų žaličiausias, visų žaličiausia*

pats saldžiausias, pati saldžiausia; resp. *visų saldžiausias, visų saldžiausia*

4. Zvláštní případy

(a) *didelis, didelė ↔ didis, didė*

Adj. „velký, -á“ se v dnešní litevštině stupňuje takto:

didelis, didelė → didesnis, didesnė → didžiausias, didžiausia

Původní pozitivní tvar je *didis, didė*: od něj jsou odvozeny tvary komparativní a superlativní, avšak v dnešní litevštině *didis, didė* mají status poetismů, jsou stylisticky vznešené; pro neutrální vyjádření se používá tvarů *didelis, didelė*.

(b) K některým komparativním a superlativním tvarům nenacházíme adjektiva 1. stupně. Nejpravděpodobněji se jedná o tvary odvozené přímo od substantiv:

... → *vyresnis, -ė* „starší“ → *vyriausias, -ia* „nejstarší“ (por. *vyras* „muž“)

... → *viršesnis, -ė* „vyšší, nadřazený“ → *viršiausias* „nejvyšší, nejnadřazenější“ (por. *viršus* „vrch“)

galiausias, -ia „úplně poslední, nejzazší“ (por. *galas* „konec“)